

АКТУАЛІЗАЦІЯ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВАКЦИНАЦІЇ ПРОТИ ГРИПУ ЯК ОДИН З НАПРЯМКІВ ПРОСВІТНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАРМАЦЕВТІВ ТА КЛІНІЧНИХ ФАРМАЦЕВТІВ

Кіресь І. В., Жаботинська Н. В., Бакуменко М. Г.

Національний фармацевтичний університет,

м. Харків, Україна

bronkevih@gmail.com

Вступ. Сезонна захворюваність на грип залишається актуальною в усьому світі. В епідемічному сезоні 2021-2022 років продовжувала тривати пандемія гострої респіраторної хвороби COVID-19 і, можливо, трохи відсунула на задній план актуальність вакцинації проти грипу. В сезоні 2022-2023 років відбувалась одночасна циркуляція вірусів грипу та коронавірусу SARS-CoV-2. Враховуючи воєнний стан в Україні, в сезоні 2022-2023 року вакцинація проти грипу не була проведена в необхідному обсязі. У жовтні в Україні почався епідемічний сезон 2023-2024 року, під час якого почала зростати кількість респіраторно-вірусних сезонних захворювань таких, як ГРВІ, COVID-19 та грип. За перший тиждень епідемічного сезону за даними МОЗ в Україні було зареєстровано 119 063 випадків захворювань на ГРВІ, грип та COVID-19. За тяжкого перебігу грип може спричиняти небезпечні ускладнення — запалення легенів, захворювання серця, нирок тощо.

Найдієвішою профілактикою захворювання на грип є щорічна вакцинація, яка є рекомендованою, однак не входить до переліку безоплатних вакцин. На початку епідемічного сезону в аптечних закладах України з'явилися рекомендовані ВООЗ вакцини проти грипу («Ваксигрип тетра», «Джи сі флю» та ін.), тому виникає необхідність актуалізувати знання населення про показання для проведення вакцинації. І саме фармацевти та клінічні фармацевти можуть відігравати провідну роль в проведенні просвітницької роботи серед населення для підвищення вакцинальної активності.

Мета. Вивчити роль фармацевтів та клінічних фармацевтів в підвищенні рівня вакцинації населення з урахуванням національних рекомендації щодо проведення вакцинації проти грипу.

Матеріали та методи. Вивчення оновлених рекомендацій МОЗ України щодо окремих питань проведення щеплень населення за власні та кошти інших джерел, незаборонених законодавством, в межах чинного Національного календаря щеплень, які були оприлюднені у вересні 2023 року.

Результати та їх обговорення. В 7 пункті рекомендацій було уточнено, що вакцинація від грипу рекомендована впродовж всього сезону грипу (з жовтня по травень). Крім того, в рекомендаціях чітко окреслені групи населення, яких рекомендована вакцинація проти грипу. Зокрема, до таких груп відносяться: особи у віці від 6 місяців; особи, які перехворіли на грип в поточному або в минулих епідсезонах; особи, які мають пріоритетні рекомендації щеплення від грипу: діти з 6 місячного віку до 5 років; особи віком понад 60 років; трудові колективи підприємств, установ, організацій; медичні працівники; вагітні (мають найвищий пріоритет); жінки, які

планують вагітність; військовослужбовці, будівельники, працівники поліції; особи, які доглядають хворих на грип удома; особи з хронічними захворюваннями та особливими станами.

Окремо виділені групи населення, які мають високий ризик виникнення ускладнень та тяжкого перебігу грипу: пацієнти з цукровим діабетом, первинними імунodefіцитами, бронхіальною астмою, хронічними захворюваннями печінки, легень, серцево-судинної системи, ураженнями нирок, люди з ВІЛ, пацієнти з функціональною чи анатомічною аспленією та трансплантацією кісткового мозку, пацієнти з лімфомою, множинною мієломою, лейкемією та пацієнти, що тривало отримують ацетилсаліцилову кислоту; пацієнти з неврологічними захворюваннями; люди з ожирінням з індексом маси тіла (ІМТ) 40 і вище; пацієнти з ослабленою імунною системою через хвороби (наприклад, деякі види раку, такі як лейкемія) або прийом певних груп лікарських препаратів (хіміотерапія, кортикостероїди), що пригнічують імунну систему; особи, які перенесли інсульт. Особливу групу для вакцинації складають хворі на активний туберкульоз та хворі із залишковими змінами після туберкульозу.

Для вакцинації рекомендовано надавати перевагу чотирьохвалентним вакцинам проти грипу, які забезпечують вищу ефективність зважаючи на формування імунної відповіді до чотирьох серотипів. Саме цей тип вакцин зареєстрований в Україні. Для профілактики грипу у сезоні 2023-2024 ВООЗ запропонувало наступний антигенний склад для чотиривалентних вакцини проти вірусів грипу, які ймовірно циркулюватимуть в північній півкулі:

- вірус, подібний A/Victoria/4897/2022(H1N1)pdm09;
- вірус, подібний A/Darwin/9/2021 (H3N2);
- вірус, подібний B/Austria/1359417/2021 (лінія B/Victoria);
- вірус, подібний B/Phuket/3073/2013(лінія B/Yamagata).

Саме чотирьохвалентні вакцини з таким складом французького та корейського виробництва зареєстровані в Україні.

Враховуючи, те що вакцини проти грипу населення мусить придбавати за власні кошти і в аптеках є вибір цих вакцин, саме фармацевти можуть відігравати провідну роль в підвищенні рівня вакцинації населення проти грипу. Знаючи групи населення, яким рекомендована вакцинація, фармацевти та клінічні фармацевти можуть проводити цільову санітарно-просвітницьку роботу саме з цим контингентом населення, пояснюючи ризики захворювання на грип і ускладнення цього захворювання, а також ефективність вакцинації в профілактиці інфікування.

Висновки. Таким, чином держава на законодавчому рівні закріпила рекомендації щодо вакцинації проти грипу певним групам населення, забезпечила доступ населення до рекомендованих ВООЗ вакцинам в аптечних сітях. Задача фармацевтів та клінічних фармацевтів разом з лікарями первинної ланки активно поширювати серед населення офіційну інформацію щодо необхідності та ефективності вакцинації проти грипу для зменшення захворюваності населення України на грип.

Ключові слова: грип, вакцинація, фармацевт, клінічний фармацевт.